

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Waerchtighe Historie Van de Martelaers Van Gorcom

Estius, Wilhelm

Antwerpen, 1604

Capittel V. Hoe de stadt van Gorcom, niet teghen-staende de sorg-vuldigheydt der Pastoors, vande Geusen wordt inne ghenomen.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64552)

met den Gardiaen vertroocken op't Casteel / upt-
ghefteken d'ij / die veur-ghenomen hadden in t'
Cloofter te bliuen : by de welcke de Gardiaen sou-
de lieuer ghebleuen hebben om te verwachten de
ombeleeftheydt der byanden / ten ware gheweest
dat sijn officie toe-stonde het Conuent vande broe-
ders (d'welck inden meesten hoop ghelegghen was)
by te bliuen/by-sonder ghemerckt dat dese d'ij/die
daer begheerden te bliuen/t'selue niet upt noot oft
bedwangh en deden/maer hadden lichtelijck/had-
den sy ghewilt) met de andere naer t' Casteel mo-
ghen gaen.

CAPITTEL V.

Hoe de stadt van Gorcom, niet teghen-staende de
sorg-vuldigheydt der Pastoors, vande Geusen
wordt inne-ghenomen.

In de selue stadt waren twee Pastoors oft Pa-
rochianen/ Heer Lenaerd Verchel / ende heer Ni-
colaes Poppel / twee treffelijcke mannen / als inder
hepligher Schrifstueren wel gheleert / ende van
deughd-saemheydt des leuens wel bekend / en die in
hen schaepkens salighlijck te hoeden seer sorg-vul-
digh waren. Maer H. Lenaerd/ behaluen dat hy
langher Pastoor hadde gheweest / soo was hy deur
sijnen ouder-dom/gheleertheydt ende wel-sprekent-
heydt by het volck meer gheacht. Dese twee/al-soo
langhe alster noch eenighe hope was van de stadt te
bewaren/en hebben niet opgehouden in alles hen
beste te doen om den moedt vande borghers te ver-
werken ende te verstercken tot bescherminghe van-
de stadt ende Geligie. In den eersten ginghen sy om
de besten/ vermaenende allen de borghers/ groote
ende

ende clepne/dien de bewaernisse vande poozten ende mueren bebolen was tot mannelijcke stantachtighepdt. Van daer zijn sy opde merckt gheromen/al-waer de ghelwozene schutters vergadert waren/hen met ghewichtighe woorzen vermaenende/biddende ende smeekende dat sy in desen uptersten noodt wilden toonen dat sy mannen waren/vromelijck veur de heylighe Geligie striddende/ ende den eedt die sy den Coningh ende der Stadt hadden ghesdaen wel bewaerende. Ende hoe wel daer sommighe waren in wiens herten de vermaninghe der Pastoozen crachtigh was/nochtans den meesten hoop nu al-reede anders ghesint zijnde/en schenen niet te willen hoozen noch letten op t'ghene dat van hen-lieden ghesepdt wierdt: de sommighe oock hebben met henne salighe vermaninghe ghelacchen ende ghegeckt. Naer-de-mael dan dat de Pastoozsy by de borghers al te vergheefs hadden ghearbeydt/ende dat sy de ghemeente al-soo ghesint saghen/dat sy gheen swarighepdt en maecten de Geusen (die hen vele schoons toe-seyden onder t'decksel vande vrye religie) inde Stadt te laten: soo zijn sy weder-din ghekeert naer t' Casteel / daer sy van te beuren in-geblught waren / en eenige nachten om henne verskerthepdt hadden gheslapyen / seer bedroeft zijnde/dat henne schaepkens qualijck beraden verachtende den goeden raedt van henne herders/hen wilden van selfs ouer-gheuen tusschen de tanden der woluen om verscheurt te worden. Ter seluer tijdt zijn oock op t' Casteel gheromen sommighe vande treffelijcke Catholijcken / dien't niet gheraden en dochte de comste van dese boose vanden te verwachten: onder welke waren de swagher van Pater Nicolaes Dieck / ende sijns susters sone/daer wy beuren af ghesproken hebben. Sommighe andere

dere

dere Catholijcken/ beligh zijnde om eenighe van
henne noodelijcke dinghen in't Casteel te draghen/
en ouer en weder-loopede/ wierden buyten gesloten/
om dat men wiste dat de vbandt al-reede binnen
der stadt ontfanghen was. Welck op dattet met-
ten eersten soude gheschieden/ warenders sommighe
onder de borghers die looffelijck versierden dat de
Spaensche soldatē/ die te Rotterdam doen-ter-tijdt
in garnisoen laghen/ de geheele stadt in brandt ghes-
teken hadden: dattet te beduchten was dat sy
met Gorcom oock al-soo leuen souden: ende ouer-
sulcks dat men de Geulche soldaten terstondt de
poorten soude open doen / die de Spaniaerden/
die men ter-stondt verwachtete/ moghten beletten
van sulcks te doen. Vier-ghelijcke maeren vele
meer stroyden sy onder t' volck/ seer bequaem om te
wercke te brenghen dat sy op handen hadden. Al-
soo van met dese behendigheydt der Geulsen beur-
nemen seer ghebozderd wierdt/ soo zijn de saecken
soo verre gheromen/ dat niet teghen-staende het te-
ghen-stellen vande Catholijcken/ den seluen daghe
dintrent twee uren naer den noene den Geulsen (die
van buyten verwachtten hoe dat den twist binnen
der stadt soude af-loopen) de poorten zijn gheopēt/
sonder eenighe conditien te bespreken/ om dat t' ghes-
welt ende de rasernije vande op-roerighe borghers
soo vele tijds niet toe en liet om met malckanderē
te tracteren. Quer de Geulche soldaten was Ca-
piteyn eenen Marinus Brandt uyt Vlaenderē/ een
mensche van sterker ende verwozpenere conditien /
als die hadde sijnen cost moeten winnen met dijcken
te grauen/ ende som-wijlen met t'schepen te varen.
Maer deur sijn stoutigheyt en eenighe cloeckigheyt
des verstandts wierdt hy byde vbanden eenighs-
sins gheacht/ hoe wel dat hy recht soldatē hadde die hem
dien-

dienden / te weten eenighe fielen als t'schuytm van
 t'volck vergadert / niet weerdigh zijnde soldaten
 ghenoeimt te worden. Want den meesten hoop van
 hen hadden ghedient inde zee-roouerge onder
 Graef Willem Lumme Graue van Marra / an-
 ders gheen sold treckende dan hennen vryen roof.
 Waer van sy van ons volck ghenoeimt wierde Vrij-
 buyters. Met dese dan Marinus inde stadt gheco-
 men zijnde / heeft veur d'eerste de merckt in-gheno-
 men / ende heeft terstondt allen de borghers al-daer
 doen vergaderen met het trecken vande clocke.
 Daer heeft sy hen allen eenen eedt veur-ghhouden
 in deser manieren: Dat sy sweren souden ghetrouw
 te zijn den Coningh / ende sijnen Gouverneur van
 Neder-landt Willem van Nassou Prince van Or-
 rangien. Maer den Hertogh van Alben / als eenen
 tyran / ende allen die hem aen-hinghen / souden sy
 met aller cracht en maght teghen-staen: oock sou-
 den sy veur-staen het hepligh Euangelium (want
 met desen schoonen aen-ghenamen tijtel wilden sy
 henne nieuwe religie het ghemeyn volck aen-prijse.)
 ende den vbanden van dien souden sy vbanden zijn.
 Alle die dit goedt vonden / die moesten metter handt
 hennen hoedt om hooghe steken. Al-soo hebben dan
 alle die daer teghen-wozdigh waren / die seer vele
 waren / den hoedt op-gheheuen / ende met dese
 Goddeloose verbindnisse hen aen de vbanden ende
 ketters vast-ghemaect. Noch en was dit niet
 ghenoegh: men beveelt hen dat sy de nieuwe Hee-
 ren sullen gheluck bieden / segghende: Vive les Geux.
 D'welck ter-stondt met luyder kelen gheroepen
 wierdt. Naer dit goedt beginssel / als Marinus (soo
 hem dochte) hier uyt ghenoegh ghemerckt hadde
 de ghesintheydt vande borgherne / vergaderende de
 Wet / heeft gaen raedt houden om t' Casteel te be-
 stozmen:

krommen: in't welck/ behaluen de ghene die ick veur
 verhaelt hebbe / ghetrocken waren noch andere
 gheestelijcke personen / ende vele Catholijcke boz-
 ghers met henne huyl- vrouwen ende kinderen / op
 al- sulcken betrouwen / dat sy in eynden / dat t' Ca-
 steel sterck ghenoech weseude niet lichtelijck vanden
 byandt en soude connen ghewonnen worden: oft
 al moghtet ghewonnen worden / dat des Drossaerts
 sone met onder-standt in tijdts comen soude / ende
 daer veur van het belegh ende uyt alle perijckel ver-
 lost worden. Veur-waer alle die daer waren /
 waren sulcke personen dien de Catholijcke religie
 ende behoorzijcke onder-danighedyt tot synen wet-
 tighen Prince bouen maté ter herten gingh / al-soo
 dat sommighe boof-wichten met hen schijnpende /
 naer dat de Geusen inder stadt waren / onder mal-
 randeren seyden: dat-men allen de principaelste
 Papisten niet beter en souden connen uyt-kiesen en-
 descherden / dan sy hen seluen nu uyt-ghescheyden
 hadden: te kennen gheuende dat sy hier in seer ver-
 blijdt waren / om dattet licht sehene te wesen hen
 allen om den hals te brenghen daer sy alleen van
 d'andere uyt-ghesocht in een plaetse gesloten waren.

CAPITTEL VI.

Hoe de Geusen het Casteel van Gorcom op-ghe-
 eylicht ende bestormt hebben.

DE ghene die in't Casteel waren / ghewaer
 wordende datter cleyn ghereedtschap was om
 t' Casteel op-recht wel te bescherimen / ende dat sy
 noch timmer-lieden noch chirurgijn en hadden om
 de ghequetste te cureren / noch oock wallen teghen
 het aen-comen vanden byandt: soo hebben sy mee-
 sten-deel